

Notitie over sturingsvraagstukken tbv beeldvormende ronde statencommissie RND 22 mei 2024

Aanleiding

Op 24 april 2024 zijn de kaders vastgesteld voor het proces om te komen tot een nieuwe provinciale omgevingsvisie Flevoland. Belangrijke aanleiding om te starten met een nieuwe omgevingsvisie is de behoefte om beter te kunnen sturen op de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Flevoland. Onderdeel van het inhoudelijk kader is de uitwerking van een sturingsfilosofie. Op 22 mei vindt een beeldvormende ronde plaats over sturingsvraagstukken. Doel van deze ronde is dat uw Staten kennismaken met de brede begrippen van sturing, sturingsvraagstukken en sturingsfilosofie, zodat u goed onderbouwde keuzes kunt maken met betrekking tot dit onderwerp en we zicht krijgen op uw aandachtspunten.

Toelichting

Er spelen veel vraagstukken in de provincie Flevoland, zoals woningbouw, landbouw, natuur, bereikbaarheid en netcongestie. Veel vraagstukken vragen om ruimte of ruimtelijke oplossingen. Tegelijk hebben we ook aandacht voor vraagstukken die meer gaan over welvaart en welzijn, dit wordt wel samengevat met de term 'brede welvaart'.

Niet alles past meer in Flevoland en misschien willen we ook niet aan alles ruimte bieden. Zowel intern als extern wordt gevraagd om meer sturing door de provincie.

De nieuwe omgevingsvisie moet daarom de basis gaan bieden voor afwegingen en prioritering van vraagstukken die de fysieke leefomgeving raken. Hiermee wordt de nieuwe omgevingsvisie meer uitvoerings- en gebiedsgericht dan de huidige Omgevingsvisie.

Wat zijn sturingsfilosofie en sturingsvraagstukken?

Sturingsfilosofie is een heel breed begrip. Het gaat over meerdere vraagstukken.

- Wat is de reikwijdte, of scope van de omgevingsvisie. Kijken we alleen naar ruimtelijke vraagstukken, of ook naar onderwerpen zoals zorg en cultuur. En hoe ver gaan we daarin?
- Welke thema's stellen we centraal. In de huidige omgevingsvisie staan zeven opgaven, in de Strategische Agenda en het ruimtelijk voorstel staan drie pijlers, in het Flevolands palet is sprake van drie transities. Hoe komen we tot samenhangende integrale keuzes.
- Wat wordt de tijdshorizon van de omgevingsvisie? Hoe ver kijken we vooruit? Maar ook wat betekent het dat we de visie willen maken die een levend en adaptief document is. Wat betekent dat voor de mate van concreetheid?
- Sturingskracht. Welke rol(len) wil de provincie spelen in de brede fysieke leefomgeving? Willen we vooral stimuleren of meer regisseren en soms reguleren. En hoe doen we dat in samenwerking met maatschappelijke partijen, mede-overheden en inwoners.
- Verhouding GS-PS. Wettelijke bevoegdheid is dat GS de voorbereiding doet en dat PS de omgevingsvisie vaststelt. Een onderwerp dat ook in de werkgroep samenwerkingsafspraken GS-PS wordt besproken.

Over de sprekers

De beeldvormende ronde zal worden verzorgd door adviesbureau Lysias. Zij hebben in 2021 ook de tussenevaluatie van de huidige omgevingsvisie gedaan. Carla de Rie is mede-oprichter en partner bij Lysias. Zij werkt aan uiteenlopende vraagstukken op het snijvlak van beleid, strategie en realisatie, binnen het domein van de fysieke leefomgeving. Jan Jaap de Graeff is associé bij Lysias. Hij is momenteel onder andere voorzitter van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur. Hiervoor is hij onder andere directeur van Natuurmonumenten, dijkgraaf van Schieland en voorzitter van de Unie van Waterschappen geweest.

Hoe verder?

In samenspraak met uw Staten zullen we vervolgens kijken hoe we de sturingsfilosofie kunnen vastleggen, zonder dat het direct in beton gegoten is. Een mogelijke vorm is om de uitkomsten van de sessie weer te geven in een uitgangspuntennotitie sturingsfilosofie, die aan uw Staten wordt voorgelegd voor peilen toetsen.

Bijlage:

Wat staat hierover in de startnotitie voor de nieuwe omgevingsvisie?

Flevoland is een snel groeiende provincie met veel ambities en kansen en tegelijkertijd ook een woon- en leefgebied voor steeds meer Flevolandse, die genieten van de aanwezige kwaliteiten en deze kwaliteiten ook willen behouden. De druk op de beschikbare ruimte neemt steeds meer toe. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden. Dat valt nog niet mee, want veel keuzes hangen met elkaar samen en elke keuze heeft ruimtelijke gevolgen. Flevoland heeft behoefte aan een nieuwe omgevingsvisie, om een eenduidige ruimtelijke vertaling te maken van wat de provincie wil, waar ze dat wil en met wie ze dat wil realiseren.

Coalitieakkoord 2023: Aan ruimte was in Flevoland nooit een gebrek. De provincie dankt er zelfs haar bestaan aan. Grond wordt echter schaarser. Ook in Flevoland. Wonen, werken en leren, maar ook recreatie, landbouw en natuur. We willen het allemaal, maar feit is dat niet alles overal kan. Alles wat we doet en alles wat we willen, heeft effect op de (beschikbare) ruimte. Meervoudig grondgebruik is daarom een belangrijk uitgangspunt. Tegelijkertijd willen wij een provincie zijn die openstaat voor nieuwe mogelijkheden en experimenten. Juist op het gebied van wonen en ruimtelijke ontwikkeling

Inhoudelijke kaders voor de nieuwe omgevingsvisie:

- De omgevingsvisie is een adaptief en levend document. Het is een visie op hoofdlijnen; de visie bevat lange termijn doelen die richting geven (waar mogelijk worden doelen ook kwantitatief en op kaarten geduid).
- Concretisering in meer specifieke en gedetailleerde doelen worden geborgd in de andere omgevingswetteninstrumenten (omgevingsprogramma en -verordening).
- De omgevingsvisie hanteert een brede scope, conform de huidige omgevingsvisie: "Wij kiezen voor een brede opzet van de visie. Wij beperken ons niet tot de fysieke aspecten van de wet. Fysieke, sociale en economische ontwikkelingen hangen namelijk nauw met elkaar samen".
- De omgevingsvisie richt zich op de langere termijn (vijftien tot twintig jaar), we richten ons hierbij op 2050, met soms een langere doorkijk.
- Voor de omgevingsvisie zal een plan-MER (OER) worden opgesteld.
- Sturingsfilosofie: we onderzoeken de mogelijkheden van het gebruiken van afwegingsmechanismen alsook de werking van de Flevoprincipes.
- We verkennen welke opgaven voor de toekomstvisie van Flevoland relevant zijn. In deze verkenning nemen we lopende trajecten, zoals bijvoorbeeld de opgaven uit de huidige Omgevingsvisie, de woonopgave, de energieopgave en de programma landelijk gebied mee, evenals de richtingen die zijn aangegeven in de Strategische Agenda Flevoland en het Ruimtelijk Voorstel Flevoland.
- Bij formulering van de opgaven geven we een nadere duiding aan de formulering van provinciaal belang.
- We verkennen ook welke systematiek wenselijk is om het geheel van omgevingsvisie, -programma en -verordening actueel en levend te houden.

Voor het omgevingsprogramma en de omgevingsverordening gelden de volgende inhoudelijke kaders:

- We bereiden in relatie met de omgevingsvisie ook een nieuw omgevingsprogramma voor en actualiseren de omgevingsverordening. Recente vastgestelde beleidsnota's/ visies (bijvoorbeeld Waterprogramma, PMIRT, Programma Landschap van de Toekomst) vormen hiervoor de basis.
- Voor het omgevingsprogramma is dat inclusief doelen, activiteiten, indicatoren en waar nodig kaartbeelden en zo mogelijk ook middelen.

Kaders voor proces:

- Provinciale Staten zijn actief betrokken om op een aantal aspecten uitspraken te doen danwel besluiten te nemen.
- Provinciale Staten zijn kaderstellend voor de omgevingsvisie. Nadere uitwerkingen kunnen een plek krijgen in een omgevingsprogramma, waarvoor Gedeputeerde Staten het bevoegde bestuursorgaan van de provincie zijn.
- Gedurende de komende periode wordt actief invulling gegeven in het kader van voorkantsturing aan betrokkenheid van medeoverheden en partijen uit de samenleving/ inwoners bij de voorbereiding op de nieuwe Omgevingsvisie. Daarbij hebben we ook aandacht voor het betrekken van 'unusual suspects'.
- Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande commissiestructuur. De commissie RND heeft daarbij het voortouw.